

Achtergrond

Migranten die hier niet rechtmatig verblijven, moeten Nederland verlaten. Als ze zelfstandig willen vertrekken, kunnen ze daar hulp bij krijgen. Als ze niet zelfstandig vertrekken, kunnen ze worden uitgezet. Als het risico bestaat dat ze zich aan het toezicht onttrekken, kunnen ze worden vastgezet om de uitzetting voor te bereiden. Dat noemen we vreemdelingenbewaring.

Het kabinet wil het terugkeerbeleid verbeteren. Daarom heeft het de Adviescommissie voor Vreemdelingen-zaken (ACVZ) gevraagd te adviseren over:

- de effectiviteit van bewaring (hoe vaak leidt bewaring tot vertrek?)
- de zorgvuldigheid van de besluiten waarmee de bewaring wordt opgelegd
- de zorgvuldigheid van het proces van inbewaringstelling

Het onderzoek dat we hebben uitgevoerd heeft betrekking op de periode 2015-2019. We hebben gekeken naar alle bewaringen behalve naar bewaring van migranten in de grensprocedure (grensdetentie).

Bevindingen

Effectiviteit bewaring

- Effectiviteit bewaring sinds 2017 tot uitbraak Covid 19-pandemie min of meer stabiel
- Dublin-bewaringen, gericht op overdracht migrant aan andere EU-lidstaat, zijn het effectiefst (91%). Zegt echter niets over terugkeer migrant naar land van herkomst
- Effectiviteit niet-Dublin-bewaringen (50%) afhankelijk van nationaliteit migrant en organisatie die de bewaring oplegt (DT&V, KMar, AVIM)
- Deel migranten die niet of onvoldoende meewerken is feitelijk niet uitzetbaar

Zorgvuldigheid besluiten en proces

- 14% van bewaringen wordt voortijdig beëindigd door onzorgvuldige besluiten of onzorgvuldig handelen in het proces
- Al langer knelpunten in uitvoering, zoals gebrekkige ketensamenwerking, onvoldoende informatievoorziening en -uitwisseling, hoge tijdsdruk en administratieve lasten en te weinig aandacht voor kennisontwikkeling

Aanbevelingen

NB:

- Bewaring is zwaarst mogelijke toezichtmaatregel, die altijd terughoudend moet worden toegepast
- Het effect van verdere verbeteringen van de zorgvuldigheid van besluiten en het proces moet niet worden overschat, omdat terugkeer van veel meer en heel diverse omstandigheden afhangt

- 1) Experimenteer meer met het opleggen van lichtere toezichtmaatregelen (meldplicht, borgsom, garantstelling etc.) en zorg voor een betere registratie van de toepassing ervan
- 2) Zet actiever in op zelfstandige terugkeer vanuit bewaring
- 3) Investeer meer in relaties met landen van herkomst die niet of onvoldoende meewerken aan terugkeer
- 4) Verbeter de voorzieningen om nauwer te kunnen samenwerken
- 5) Realiseer nauwere samenwerking tussen de betrokken organisaties en stimuleer de doorontwikkeling van kennis en expertise